Súd:	Okresný súd Košice I
Spisová značka:	35C/35/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7117223180
Dátum vydania rozhodnutia:	03. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lenka Bowker
ECLI:	ECLI:SK:OSKE1:2019:7117223180.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Bowker v právnej veci žalobcu: E. H., nar. XX.X.XXXX, bytom: S. XXX/XX, M. S., štátny občan SR, v zastúpení: JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Nám. osloboditeľov 10, 071 01 Michalovce, proti žalovanej: Slovenská republika, v zastúpení Generálnou prokuratúrou, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci

r o z h o d o l :

Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 13.000,- € s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne od 19.6.2017 do zaplatenia, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100% z výšky priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- €, o ktorej konkrétnej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 18.10.20174 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu nemajetkovú ujmu vo výške 70.000,- € s ročným úrokom z omeškania vo výške 9 % od 19.6.2017 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, zároveň žiadal náhradu trov konania.

2. Svoj návrh odôvodnil vydaním nezákonného rozhodnutia, t.j. uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 16.1.2012, ČVS:., kde bol žalobca obvinený za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Tr. zákona a skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 2 Tr. zákona. Proti touto uzneseniu podal žalobca sťažnosť listom zo dňa 20.1.2012. Úrad špeciálnej prokuratúry sťažnosť zamietol uznesením zo dňa 7.3.2012 sp. zn. VII/1 Gv 127/11-121. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry uznesením zo dňa 9.5.2016 sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 trestné stíhanie zastavil. Žalobca bol nespravodlivo trestne stíhaný v období od 16.1.2012 do 9.5.2016, t.j. 4 roky a 4 mesiace. Žalobca listom zo dňa 20.9.2016 požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorý list bol postúpený na Ministerstvo vnútra SR a následne s poukazom na ust. § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. späť vrátený. Generálna prokuratúra SR listom zo dňa 9.6.2017 oznámila, že žiadosť žalobcu bola ako nedôvodná odmietnutá. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tom zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Rozhodujúci je konečný výsledok trestného konania. V období trestného stíhania žalobcu bol tento nútený sa zúčastňovať procesných úkonov pred vyšetrovateľom. Trestné stíhanie a hrozba vysokého trestu u neho zanechalo trvalé následky na zdraví a spôsobilo neopísateľnú psychickú ujmu, traumu, nervozitu, stiahnutý žalúdok, nevoľnosť, nechuť do jedla, zvracanie a značné psychické problémy. Zásah do osobnostných práv žalobu bol spôsobený

aj cez médiá, kedy o trestnom stíhaní žalobcu informovali médiá policajné zložky. Celá verejnosť, známi a rodinní príslušníci spájali meno žalobcu s korupciou, braním úplatkov a pozerali naňho ako na skorumpovaného colníka, ktorý zneužil svoje postavenie a ktorý nahonobil majetok z nečestných zdrojov. Žalobca stratil dôveru svojich nadriadených, ocitol sa v izolácii vo všetkých oblastiach života, každý sa mu otočil chrbtom. Po obvinení riaditeľ Colného úradu Michalovce rozhodnutím zo dňa 31.1.2012 č. 09005331/1/37500/2012 dočasne pozbavil výkonu štátnej služby a to jedine z dôvodu, že sa stal podozrivým zo spáchania trestného činu. Počas tohto obdobia mu bolo zo strany nadriadených doporučené, aby odišiel z colnej správy dobrovoľne s prísľubom odstupného, pretože vzhľadom na závažné obvinenie už nemá miesto v colnej správe a jeho kariérny postup skončil. Pod týmto psychickým tlakom žalobca listom zo dňa 17.1.2012 požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru v štátnej službe colníka. Na základe tejto žiadosti riaditeľ Colného úradu Michalovce rozhodnutím zo dňa 6.2.2012 č. 5/2012-01010101 uvoľnil žalobcu zo služobného pomeru, čím, žalobca stratil stály príjem a ďalšie sociálne výhody. Uvedené prepustenie ako aj trestné stíhanie žalobca zle znášal, mal zdravotné problémy a bol práceneschopný od 19.1.2012 do 2.2.2012. Bez vznesenia obvinenia by žalobca nikdy z colnej správy dobrovoľne neodišiel. V závere žalobca poukázal na obdobné prípady.

3. Žalovaná sa ku konaniu vyjadrila podaním zo dňa 9.1.2018, kedy uviedla, že v zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 163/2013 - 50, uznesenie o vznesení obvinenia nemožno automaticky považovať za nezákonné len z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Poukázala na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Lavrechov proti Českej republike zo dňa 20.06.2013, v ktorom sa uvádza, že „skutočnosť, že bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby, samo o sebe neznamená, že jeho trestné stíhanie bolo nezákonné alebo od začiatku inak vadné“. Obdobný právny názor prezentoval i Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 165/2002. V danej veci nie je splnená základná podmienka úspešného uplatnenia náhrady škody a to existencia nezákonného rozhodnutia. Vzhľadom k tomu neexistuje právny titul pre priznanie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. V predmetnom konaní k porušeniu základných zásad trestného konania vyjadrených v Trestnom poriadku orgánmi činnými v trestnom konaní nedošlo. Orgány činný v trestnom konaní v predmetnom trestnom konaní postupovali prísne v súlade s príslušným procesným predpisom (Trestným poriadkom), ktorý upravuje jednotlivé štádiá trestného konania a s tým súvisiace oprávnenia a povinnosti orgánov činných v trestnom konaní (vyšetrovateľa PZ a prokurátora). Nevyhnutným je podotknúť, že v zmysle v súčasnosti platného a účinného Trestného poriadku vyšetrovateľ alebo poverený príslušník Policajného zboru nemá v prípade, ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala
určitá osoba (§ 206 ods. 1 Trestného zákona) inú zákonnú možnosť iba vydať uznesenie o vznesení obvinenia, pokiaľ sa nechce sám vystaviť nebezpečenstvu trestného stíhania pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 327 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Takýto právny titul - nezákonné rozhodnutie, ktorým by bolo uznesenie o vznesení obvinenia sa v zákone č. 514/2003 Z. z. nenachádza. V súvislosti s požadovanou výškou nemajetkovej ujmy (70.000,- €) žalovaná poukázala na zákon č. 514/2003 Z. z.. V súlade s citovaným ustanovením celková suma odškodnenia nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy, čo v súčasnosti predstavuje sumu cca 21.750,- €. Citované ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. je platné a účinné od 01.01.2013. Žalobný návrh žalobcu bol na súd podaný dňa 18.10.2017 teda po nadobudnutí účinnosti citovaného znenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. Obzvlášť s prihliadnutím na uvedené, sa má v predmetnej veci aplikovať citované znenie ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. absencia prechodných ustanovení v zákone č. 412/2012 Z.z., ktorý novelizoval zákon č. 514/2003 Z. z. od 01.01.2013, nemôže mať za následok svojvoľné nerešpektovanie vôle zákonodarcu súdom pri vydaní rozhodnutia v čase účinnosti tejto novely, ktorá je pre rozhodovanie súdov o výškach náhrad nemajetkovej ujmy záväzná. Zákonodarca zdôvodnil predmetnú novelu zákona č. 514/2003 Z. z. potrebou proporcionality, nakoľko vzhľadom na vyvažovanie hodnôt, kde je hodnota ľudského života a zdravia tou najvyššiu, je neprimerané poskytovať náhradu nemajetkovej ujmy v rámci ochrany osobnosti vo výrazne vyššej sume, ako je najvyššia prípustná výška odškodnenia priznávaná obetiam násilnej kriminality. Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) by priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napríklad výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko). Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, keď konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS

SR, sp. zn. 4Cdo 171/2005 zo dňa 27.04.2006). Zavedenie princípu primeranosti k iným formám finančných kompenzácii spolu s ponechaním možnosti prihliadať na osobitosti jednotlivého prípadu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala „spravodlivé zadosťučinenie." K potrebe akceptovať pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy limity stanovené judikatúrou ESĽP sa vyjadril aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo 106/2012 z 27. júna 2013 uviedol: „V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva má byť výška náhrady nemajetkovej ujmy primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo) a má zohľadňovať tak výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo), ako aj výšku náhrad, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo obetiam násilných činov, pričom by bez existencie závažných a dostatočných dôvodov nemala prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko)." Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

4. V replike zo dňa 24.1.2018 sa žalobca vyjadril k stanovisku žalovanej, kedy zopakoval svoje tvrdenia, ktoré už uviedol v návrhu na začatie konania a ďalej uviedol, že základným kritériom pre rozlíšenie adekvátnej právnej úpravy, ktorú je potrebné aplikovať vo veciach zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, konkrétne za škodu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami, je okamih vydania nezákonného rozhodnutia. Uvedené nesporne vyplýva z prechodného ustanovenia § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého sa posudzovanie nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona, t.j. od 1.7.2004, riadi týmto zákonom.
Zákon č. 412/2012 Z.z., ktorý novelizoval zákon č. 514/2003 Z.z. a v ust. § 17 ods. 4 stanovil maximálnu výšku náhrady za nemajetkovú ujmu, nadobudol účinnosť 1.1.2013. Do účinnosti citovanej novely, t.j. do 31.12.2012 zákon nestanovil pre výšku náhrady nemajetkovej ujmy žiaden limit. Nezákonné rozhodnutie, t.j. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané dňa 16.1.2012, teda pred účinnosťou novely zákona.
Novela zákona č. 514/2013 Z.z., vykonaná zákonom č. 412/2005 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2013, ktorou bola zavedená horná hranica nemajetkovej ujmy, bola podrobená odbornej diskusii.
Z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu konštruovaná nepochybne ako objektívna zodpovednosť absolútna (štát sa jej nemôže zbaviť), z toho vyplýva, že ju nemožno ani zákonom nielen že vylúčiť, ale ani obmedziť či zúžiť. Za danej situácie je povinnosťou súdov aplikovať priamo čl. 46 ods. 3 ústavy.
Priznáva výška náhrady nemajetkovej ujmy stále závisí na špecifických okolnostiach konkrétneho prípadu a priznané sumy tak nemožno paušalizovať. Aj z uvedeného dôvodu tie isté senáty Krajského súdu v Košiciach priznávajú rozdielne výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci sú presne stanovené kritériá, z ktorých musí súd vychádzať a to aplikáciou ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.
Iná je situácia pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy obetiam násilných trestných činov, čo je upravené v Zákone č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Tento zákon vychádza z objektívnej zodpovednosti štátu a odškodňujú sa len úmyselné násilné trestné činy. Je logické, že odškodnenie podľa tohto zákona je len symbolické, lebo štát sa v tomto právnom režime nedostal do žiadneho protiprávneho konania.

5. V duplike zo dňa 5.3.2015 žalovaná uviedla, že nie je oprávnená v tomto prípade konať v mene Slovenskej republiky a to s prihliadnutím na ust. § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. Subjektom oprávneným zastupovať Slovenskú republiku podľa názoru žalovanej má byť v tejto veci Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, keďže prokurátor síce zamietol sťažnosť podanú proti uzneseniu o vznesení obvinenia, avšak nepodal v tejto trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, tým nebola splnená zákonodarcom predpokladaná kumulatívna podmienka upravená v § 4 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z. (zamietnutie sťažnosti a podanie obžaloby), ktorá by mala za následok to, že v predmetnej veci v mene štátu má konať Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

6. Podaním zo dňa 13.9.2019 žalobca odôvodňoval požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 48/2017 zo dňa 30.7.2019, ktorý sa vysporiadal s dovolacím dôvodom ohľadom interpretácie ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., kedy odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 262/2015 zo dňa

16.3.2016, v ktorom bol vyslovený právny názor, že aplikovanie ustanovenia § 17 ods. 4 na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 1.1.2013, by znamenalo pripustiť, že hoci v čase, keď nadobudnutím účinnosti uvedenej novely vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy v nelimitovanej výške, toto jeho právo v časti presahujúcej horný limit zavedený novelou zákona č. 412/2012 Z.z. zaniklo dňom jej účinnosti. Takýto prístup súdov by popieral nielen ústavný princíp úplného odškodnenia (čl. 46 ods. 3 Ústavy), ale spôsobil by aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, čiže by bol zásahom do legitímneho očakávania poškodeného na primeranú satisfakciu a bol by porušením zákazu retroaktivity. Ďalej žalobca uviedol, že žalobca mal pred obvinením služobný plat vo výške 1.1039,42 €. Po pozbavení výkonu štátnej služby jeho mesačný plat bol len vo výške minimálnej mzdy zvýšený o 10% z priznaného služobného platu za každú vyživovanú osobu, cca vo výške 327,- €. Dnes má žalobca výsluhový dôchodok vo výške 523,15 € za 22 rokov trvania služobného pomeru. Ak by žalobca slúžil v colnej správe ešte ďalšie 3 roky, tak jeho výsluhový dôchodok by sa zvýšil každý rok o 3%. Nakoľko žalobca bol nútený odísť z colnej správy, jeho výsluhový dôchodok je do konca života krátený. Žalobca je tak ukrátený na mesačnom príjme, kedy rozdiel je 515,85 €, čo ročne predstavuje 6.190,20 €.

7. Súd vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi, výpoveďami účastníkov konania, svedkov a zistil nasledovný skutkový stav:

8. Uznesením ČVS: PPZ-69/BPK-V-2011 zo dňa 16.1.2012 (č.l. 7) bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie za pomoc k pokračujúcemu trestnému činu skrátenie dane a poistného a za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia žalobca podal sťažnosť (č.l. 36), o ktorej rozhodol Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR uznesením sp. zn. VII/1 Gv 127/11-121 zo dňa 7.3.2012 (č.l. 41), kedy zamietla sťažnosť obvineného - žalobcu, pretože sťažnosť nie je dôvodná. Listom zo dňa 18.4.2012 (č.l. 94) a zo dňa 23.1.2013 (č.l. 101) žalobca požiadal o zastavenie trestného stíhania.

9. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR zo dňa 9.5.2016 sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 (č.l. 108) bolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené, pretože skutok nie je trestný činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V odôvodnení daného rozhodnutia bolo medziiným uvedené, že vznesenie obvinenia voči žalobcovi a začatie trestného stíhania bolo v tomto počiatočnom štádiu opodstatnené, čo preukazovali listinné dôkazy predložené Daňovým úradom Košice I. a Daňovým riaditeľstvom SR. Až následné začatie trestného stíhania ako aj vznesenie obvinenia boli podnetom na vydanie stanovísk a vyjadrení v tom čase Daňového riaditeľstva SR, následne Finančného riaditeľstva SR, keď bolo potrebné zosúladiť postup colných orgánov a vydať záväzný interný riadiaci akt. Preto dňa 10.4.20112 vstúpil do platnosti Rozkaz prezidenta Finančnej správy SR č. 101/2012 - Potvrdzovanie výstupu tovaru, kedy práve článok 19 tohto príkazu bol vlastne následkom práve trestného stíhania obvinených colníkov. Taktiež protokoly Daňového úradu Košice I., ktoré sa týkali konkrétne dotknutých spoločností a ktoré boli jedným z podnetom na začatie tohto trestného stíhania a následne vznesenia obvinenia, boli s nálezmi a konštatovaním, že uplatnené nadmerné odpočty u dotknutých spoločností sú neoprávnené a tieto im neboli priznané, v priebehu konania došlo k radikálnej zmene. Prispel k tomu rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.12.2013, sp. zn. 5Sfž/68/2012, ktorý zrušil dodatočné výmery Daňového úradu Košice I a vec vrátil Finančnému riaditeľstvu SR (č.l. 142-144).

10. Žalobca listom zo dňa 20.9.20106 (č.l. 148) požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Po postúpení veci na Ministerstvo vnútra SR (č.l. 153) a následné spätné vrátenie veci Generálnej prokuratúre SR (č.l. 155) táto odpovedala listom zo dňa 9.6.2017 (č.l. 157), kedy uviedla, že žiadosť nie je dôvodná, lebo nie je daný zákonný základ na uplatnenie nároku. Žiaden orgán verejnej moci doteraz totiž nekonštatoval nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia.

11. Žalobca predložil články uverejnené v médiách týkajúcich sa jeho prípadu s názvami Megazáťah proti podnikateľom aj colníkom: Obrali štát o desiatky miliónov!, Keď colníci netušia, Štrnástich ľudí obvinili, že na daniach okrádali štát (č.l. 160-163).

12. Rozhodnutím riaditeľa Colného úradu Michalovce zo dňa 31.1.2012 bol žalobca dočasne pozbavený výkonu štátnej služby (č.l. 164).

13. Dňa 17.1.2012 žalobca doručil svojmu nadriadenému Žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru v štátnej službe colníka ku dňu 31.3.2012 (č.l. 166).

14. Rozhodnutím riaditeľa Colného úradu Michalovce zo dňa 6.2.2012 sp. zn. 5/2012-01010101 bol žalobca uvoľnený zo služobného pomeru colníka dňom 31.3.2012.

15. Z potvrdenia MUDr. Petra Smutka súd zistil, že žalobca bol práceneschopný od 19.1.2012 do 2.2.2012.

16. Žalobca v konaní vypovedal, že s rodinou žil priemerný život, chodili na výlety a to až do 17.1.2012, kedy prišiel riaditeľ Colného úradu, všetko zablokovali, aby nikto neopustil terminál. Oni nevedeli, čo sa deje. Vyšetrovateľ spolu s riaditeľom rozdali obvinenia, z ktorých sa žalobca dozvedel, že som obvinený zo zneužívania právomoci verejného činiteľa a krátenia daní a poistného. Myslel si, že odpadne, pretože on statočne 20 rokov robil v Colnej správe. Riaditeľ ich hneď odpísal, a označil za kriminálnikov a požiadal ich odovzdať služobnú pečiatku a kľúče od kancelárie s tým, že rozhodne, čo s nimi bude ďalej a poslal ich na dovolenku. Aj napriek tomu, že mesačne mali 2-4 kontroly a žiadne pochybnosti neboli zistené, prišlo obvinenie. Žalobcu to veľmi trápilo, išiel domov, preštudoval obvinenie a zistil, že za to môže dostať aj 5-10 rokov tak povediac natvrdo. Celkom sa zrútil. Po príchode rodiny domov, to oznámil manželke a začala hádka, ktorá trvá možno aj dodnes, že mu nikto nechce veriť, že sa ničoho nedopustil. Následne večer v televízii uvidel, že obvinili 14tich ľudí, z toho 7 colníkov, ktorí robili na pobočke TKD Dobrá a veľkými písmenami bolo vypísané, že ukrátili štát o 22 miliónov eur. Nevedel pochopiť, čo sa s ním deje. Celú noc nespal a ráno musel ísť k lekárovi, lebo mu stúpol krvný tlak a psychicky bol celkom na dne. Už v čakárni u lekára počul šuškanie, že tu je ten colník, ktorého obvinili, ktorého včera ukázali v televízii, že kradol. Vtedy ľudia začínali o ňom rozprávať. Bol som na PNke do konca januára. Koncom januára mu bolo odovzdané rozhodnutie o pozbavení výkonu štátnej služby, kde ich žiadali odovzdať služobný preukaz a nechodiť do roboty. V rozhodnutí sa písalo, že je človek morálne nespôsobilý, pričom ešte v decembri dostal odmeny. Koncom januára, začiatkom februára ich zavolal riaditeľ a začal im vysvetľovať, že čo s nimi má robiť, čo sú za ľudia, akú hanbu urobili Colnej správe, že takých colníkov nepotrebuje. aj napriek ich obrane u riaditeľa neplatila prezumpcia neviny. Potom tlačil na nich, že by bolo najlepšie ich preložiť na iné pracovisko v rámci celého Slovenska. Boli štyria, ktorí mali cez 20 rokov odslúžených a tak podali žiadosť do výsluhového dôchodku, aby sme nestratili odchodné. Žalobca prežíval strašné dni a noci, stále sa bál, že prídu, zoberú ho. 4,5 roka bol trestne stíhaný, stále mal pocit, že ho niekto prenasleduje. Nechodil s manželkou nikde, nechcela s ním chodiť. V dedine, ktorá má približne 1100 obyvateľov, ho nechceli ani pozdraviť, každý ho obchádzal, že je skorumpovaný. Predtým chodil aj s chlapcami na futbal, aj do zahraničia autami, ale potom ako sa to dozvedeli z médií, nikto s ním nechcel ísť. Ani teraz to nie je iné. Poznačilo ho to na celý život. Manželka mala problémy v robote, kde bola riaditeľkou materskej školy a začali jej hovoriť, že ako môže vychovávať deti, keď má pri sebe človeka, čo kradne. Aj ona mala z toho zlé pocity. Aj synov, ktorí chodili do školy obviňovali. Keď bolo zastavené trestné stíhanie, tak médiá to nezaujímalo. Ani svokrovci mu nechceli veriť a do dnešného dňa mu neveria, lebo žijú v spoločnej domácnosti. Stále hovorili a hovoria aj do dnešného dňa, že akú hanbu im spravil, že oni boli statoční ľudia, a že akého zaťa majú. Oni si asi stále myslia stále, že je stále obvinený. Iba to sa dozvedeli, čo bolo v médiách. Návštevy skončili, s bratom sa vôbec nerozpráva, jeho rodičia tomu nechceli veriť, psychicky to strašne zle znášali a preto k nim nemohol veľmi chodiť, pretože hovorili, že akého syna vychovali, ktorého ukazujú v televízií. On im zbytočne vysvetľoval, že „mama, otec, ja som sa ničoho nedopustil“. Pred ich smrťou v roku 2017 im stihol ukázať rozhodnutie, že je nevinný.

17. V konaní vypovedala svedkyňa Edita Fekeová, ktorá uviedla, že dňa 17.1.2012 manžel ráno odišiel do roboty a večer bol v televíznych novinách, kde rozprávali, že je obžalovaný, že ide o 22 mil. Eur, čomu ona nechcela sprvu veriť. Boli nervózni, celá rodina bola v strese. Žalobca aj plakal, bol smutný, veľmi nervózny, potom začal doma aj kričať. Mal vysoký krvný tlak, mal problémy so srdcom. Ona ho vyzvala, nech ide k psychológovi, ale on nechcel, nevyhľadal odbornú pomoc. Počas toho obdobia on nič nerobil, sedel, pozeral dopredu pred seba, chodil ako bláznivý po izbách, s nikým sa nestretával, hanbil sa. Bolo to veľmi ťažké obdobie čo sa týka styku s rodinou, či ľuďmi z dediny. Jej rodičia, s ktorými žijú v jednej domácnosti nechceli uveriť, že manžel nevinný a nabádali ju k rozvodu manželstva. Po správach v televízii a v novinách už ani ona neverila manželovi. Celý život sa im zmenil na peklo. Mladší syn mal v tom čase 13 rokov a v škole mu nedali pokoj, pretože to je malé mesto, kde každý pozná každého, hovorili mu, že má otca kriminálnika. Pred vznesením obvinenia stále chodili vonku s

kamarátmi, susedmi, deťmi, na výlety, na futbalové zápasy, v podstate mali kľudný, pekný život a zrazu sa to zmenilo zo dňa na deň. Všetci sa obrátili manželovi chrbtom, žalobca ostal sám. Ona sa od neho odvrátila a skoro sa rozviedli. Ostali spolu len kvôli deťom, ale ich vzťah už nie je taký, aký bol predtým. Manžel je stále nervózny, nevyspytateľný, ťažšie sa s ním žije.

18. V konaní vypovedala svedkyňa K. K., ktorá uviedla, že sa poznám so žalobcom už viac ako 20 rokov. Keď sa to stalo, nechcela mu dvíhať ani telefón, nechcela, aby k nim chodil ako predtým. Skončili spoločné návštevy, výlety. O obvinení žalobcu počula v televízii, v časopisoch a to že 14 colníkov okradlo štát. Ona uverila, že žalobca spáchal tieto trestné činy, pretože v tom nebol sám, ale išlo o 14 ľudí. Všade sa o tom rozprávalo, aj v obchode, lebo bývajú na dedine. Ľudia uverili, že okradli štát. Jej názor na žalobcu sa po tomto trestnom stíhaní zmenil v zlom smere, nechceli sa s ním stretávať. Ani po 7,5 roku to nie je tak ako predtým, nestretávajú sa už, iba sa pozdravia.

19. V konaní vypovedal svedok V. C., ktorý uviedol, že so žalobcom boli predtým kamaráti. Bol z toho rozruch, veľká kauza, že niekoľko colníkov okradlo štát, celá dedina o tom rozprávala. Z rozhlasu a televízie sa dozvedel, že aj žalobca bol medzi nimi, čo ho prekvapilo, ale keďže to bolo až toľko veľa colníkov, tak sa priklonil k názoru, že je to pravda. Predtým boli veľmi dobrí kamaráti, chodili spolu na pivo, na futbal, narodeniny. Žalobca mal dobrú povesť, v dedine ho vlastne obdivovali, lebo sa ku všetkému sa pridal, rád pomáhal. Potom sa každý sa od neho trošku oddialil. Ako skončila daná trestná vec nezaregistroval. So žalobcom už nemá žiaden vzťah, nestretávajú sa, iba sa pozdravia, v dedine ho už tiež nikto neobdivuje nikto. Žalobca sa nezúčastňuje spoločenských podujatí.

20. V konaní vypovedal svedok F. K., ktorý uviedol, že so žalobcom boli kolegovia. Ohľadom kauzy voči žalobcovi zo začiatku tomu nechcel veriť, ale potom to čítal v Korzári, bolo to v KRIMI, JOJke, v médiách, prevzal to Špecializovaný súd v Pezinku, vyšetrovala to NAKA, rozprávalo sa o sume 22 miliónov Euro. Dovtedy sa stretávali, chodili na pivo po práci, oslavovali narodeniny, meniny, alebo si sadli a porozprávali sa. Po tom, čo bolo vznesené obvinenie voči nemu, prestal sa s ním stretávať, lebo sa obával o svoje zamestnanie, keďže pracuje na kriminálke. Teraz sa stretnú, pozdravia sa, ale to priateľstvo, čo bolo, už nie je. V podstate žalobca stratil jeho dôveru. Keď už svedok robil v Košiciach, tak mu kolegovia hovorili, že „vidíš, keby si tam ostal, tak by si bol rovnako skorumpovaný ako tí colníci“. Podľa neho tomu verejnosť uverila, lebo to bolo medializované, avšak po roku 2016, keď ich uznali za nevinných, tak o tomto už ľudia nevedeli, lebo to nikde nebolo medializované. Potvrdila sa síce nevina žalobcu, ale on mu už nedôveruje.

21. V konaní vypovedal svedok Ing. C. C., ktorý uviedol, že v čase obvinenia žalobcu ku dňu 16.1.2012 pracoval vtedy na daňovej časti ako zástupca vedúceho pobočky, bol svedkom udalostí na pobočke, ako aj všeobecne na Colnom úrade a v ich zbore. Videl, že obvinení boli nesmierne vystrašení, duševne zlomení, neistí, ale vôbec nechápali celý dej. Postupne nám im boli predostreté z médií, že sa jedná o závažnú ekonomickú činnosť s vysokým finančným dopadom. Nastolila sa v zbore mienka, že tento kolektív sa toho určite musel dopustiť, lebo videli, že v tom celom príbehu bolo zainteresovaných veľa orgánov ako daňový úrad, colný úrad, polícia, vyšetrovatelia, takže v tých časoch nepochybovali, že sa dopustili toho trestného činu. Vnímali odbornú verejnosť, ktorá bola v priamom styku s colníkmi, a aj u nich sa vytvorila mienka, že títo colníci sa museli dopustiť závažného trestného činu. Postupom času sa colníci prestali zaujímať o objasnenie toho celého prípadu a veľa colníkov aj na iných colných úradoch na Slovensku ešte nevedia, že padlo rozhodnutie, pretože napríklad na školeniach ich pobočku stále skloňujú v intenciách, v korupciách a škandáloch. Aj pri stretnutiach ďalších pobočiek ich colného úradu rezonujú na adresu ich pobočky hlášky, že sa toho museli dopustiť. Videl, že to bolo neskutočne ponižujúce pre nich a to už nie len kvôli nesprávnemu postupu niektorých orgánov, alebo osôb, ale tá sama situácia, ktorá sa tam vytvorila, bola pre nich duševne náročná a vyčerpávajúca. Svedok popísal systém vzdelávania na colnej správe nasledovne: Kariérny postup na colnom úrade súvisí s dobou praxe a s odborným vzdelaním. Odborné vzdelanie nadobúdajú colníci základným a odborným kurzom. Keď sa colník prijme do služby, snažia sa ho poslať za pár mesiacov na základný colný kurz, v podstate bez toho nie je použiteľný na výkon služby, lebo nemá žiadne práva a povinnosti. Po absolvovaní základného colného kurzu má patričné práva a povinnosti a s patričnou platovou triedou. Následne po rokoch môže nastúpiť na odborný colný kurz, čo súvisí s konkrétnym hodnotením vedúceho pobočky alebo útvaru. Vedúci má vplyv na to, koho pošle na kurz v závislosti od toho, aká je pracovná morálka a aké vedomosti preukáže colník pri výkone služby. Každý z colníkov sa snaží čo najskôr dostať na odborný kurz, pretože po jeho absolvovaní prináleží colníkovi vyššia platová trieda. Následne sú možné

kontinuálne vzdelávania školeniami, kurzami a podobne. U nich funguje bodové ohodnotenie, čiže čím viac kurzov a školení colník absolvuje, tým viac má bodov, čo má samozrejme vplyv aj na vyššie osobné ohodnotenie. Trestne stíhaní colníci nie sú odporúčaní minimálne vedúcim, aby išli ďalej, na odborný kurz absolútne nie a myslí si, že ani na školenia, čo má negatívny vplyv na kariérny vývoj, plat a všetko čo s tým súvisí. V januári 2012 mal k žalobcovi korektný, kolegiálny vzťah. On samotný uveril, čo sa kládlo žalobcovi za vinu hlavne z toho celého deja, lebo konanie bolo vedené z vyšších pozícií, rôznych inštitúcií. Žalobca teraz robí v súkromnej špeditérskej firme ako špeditér, deklarant a logistik a on s ním prichádza do kontaktu.

22. Podľa ustanovenia § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „citovaný zákon"), zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

23. Podľa ustanovenia § 1 citovaného zákona, tento zákon upravuje
a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len „územná samospráva") za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy,
c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

24. Podľa ustanovenia § 2 citovaného zákona, na účely tohto zákona
a) výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb,
b) orgán verejnej moci je
1. štátny orgán,
2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci.

25. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 a 2 citovaného zákona, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci
a) nezákonným rozhodnutím,
b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.
Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

26. Podľa ustanovenia § 5 ods. 1 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

27. Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

28. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 a 2 citovaného zákona, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

29. Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

30. Podľa ust. § 16 ods. 4 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

31. Podľa čl. 46 ods. 3 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

32. Súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, vykonal vyššie uvedené dôkazy predložené stranami sporu, z týchto vychádzal a následne vec právne vyhodnotil:

33. V predmetnej veci sa žalobca domáhal náhrady škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 16.1.2012, ČVS: PPZ-69/BPK-V-2012, kde bol žalobca obvinený za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Tr. zákona a skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 2 Tr. zákona.

34. Vzhľadom k tomu, že citované rozhodnutie bolo vydané po účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (1.7.2004), vychádzajúc z prechodného ust. § 27 ods. 1 citovaného zákona, súd po právnej stránke predmetnú vec posúdil podľa tohto zákona.

35. Súd sa zaoberal obranou žalovanej, ktorý z orgánov štátu je oprávnený konať v mene štátu. Vzhľadom na dikciu ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré diferencuje viacero orgánov konajúcich v mene štátu, sa preto súd primárne zaoberal otázkou, či v danom prípade je orgánom konajúcim v mene štátu Ministerstvo vnútra SR, Generálna prokuratúra SR alebo Ministerstvo spravodlivosti SR.

36. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2013 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak
1. škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu,
2. škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci,
3. škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

37. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. b) cit. zákona, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru, a
1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo
2. vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

38. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. f) citovaného zákona, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

39. Je potrebné uviesť, že citovaná novela zák. č. 514/2003 Z.z. vo vzťahu k ust. § 4 ods. 1 rieši procesné zastúpenie štátu. Ide teda o procesnoprávny predpis, ktorý sa na konanie spravidla aplikuje v aktuálnom znení, počnúc jeho účinnosťou. Predmetná novela neobsahuje intertemporálne ustanovenia, ktoré slúžia k tomu, aby ozrejmili vzťah novely na konania začaté (a neskončené) pred jej účinnosťou, čo znamená, že súd je povinný aplikovať ustanovenia tejto novely aj na konania, ktoré sa začali pred jej účinnosťou. Na tomto závere nič nemení ani to, že účastník konania podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na inom orgáne, resp. že súd spočiatku konal s iným orgánom, ktorý bol v tom čase orgánom oprávneným podľa zákona konať za štát.

40. Zhrnúc vyššie uvedený chronologický postup v trestnom konaní je zrejmé, že podmienky podľa ust. § 4 ods. 1 písm. a) a b) citovaného zákona neboli naplnené. Škoda nevznikla v súvislosti s rozhodnutím súdu (písm. a), preto orgánom konajúcim v mene štátu nie je Ministerstvo spravodlivosti. Ministerstvo vnútra by bolo týmto orgánom len vtedy, ak by prokurátor nezamietol sťažnosť obvineného proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru a nepodal by obžalobu (písm. b). V danom prípade síce uznesenie o vznesení obvinenia vydal vyšetrovateľ Policajného zboru, avšak prokurátor sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia zamietol a nepodal obžalobu. Vzhľadom na skutočnosť, že kumulatívne nie sú splnené obe podmienky uvedené v ustanovení § 4 ods. 1 písm. b) citovaného zákona, je zrejmé, že orgánom konajúcim v mene štátu podľa vyššie citovanej novely nie je Ministerstvo spravodlivosti SR, ani Ministerstvo vnútra SR, ale Generálna prokuratúra SR (písm. f).

41. Základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú:
1. existencia nezákonného rozhodnutia, vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci
2. existencia škody a
3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

42. Prostredníctvom práv priznaných čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenská republika poskytuje ústavnú záruku, že orgán verejnej moci bude o právach oprávnených osôb rozhodovať v súlade so zákonom a že postup uskutočnený v mene orgánu verejnej moci bude správny. V prípade odklonu od tejto záruky Slovenská republika určuje, že poškodená osoba dostane náhradu za spôsobenú škodu. Účelom základných práv zaručených čl. 46 ods. 3 Ústavy nie je poskytnutie satisfakcie každému, komu orgán verejnej moci porušil jeho ochranu priznanú právnym poriadkom. Základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, aj základné právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom sa vymedzuje a identifikuje so škodou.

43. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená., že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a túto nemožno odmietnuť len z dôvodu, že rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vzatí žalobcu do väzby bolo zákonné, pretože v tom čase nebol postup orgánov činných v trestnom konaní a neskôr postup súdu v rozpore so zákonom. Súd má za to, že uvedenú situáciu je nutné posudzovať extenzívne nielen v súlade s európskou judikatúrou a zásadami ústavnoprávneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je striktne povinný dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv.

44. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti. V preskúmavanej veci žalobca svoj nárok na náhradu škody odvodzoval z uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neúspešne napadol sťažnosťou. Následne rozhodnutím prokurátora trestné stíhanie bolo zastavené a preto žalobca všetky rozhodnutia vydané v trestnom konaní a vykonané úkony považuje za nezákonné.

45. Keďže toto uznesenie o vznesení obvinenia nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, bolo potrebné zaoberať sa otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ust. § 6 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Pri posudzovaní uvedenej otázky treba vziať do úvahy, že po oslobodení spod obžaloby neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, lebo z hľadiska trestného konania je to už bezpredmetné. Záporná odpoveď na položenú otázku by nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v citovanom zákone. Tá sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe, bola odčinená. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie, by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú.

46. Súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, čo je základná podmienka pre uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, tak ako to vyplýva z dikcie ust. § 6 ods. 1 citovaného zákona.

47. Vyššie uvedený výklad predstavuje už ustálenú súdnu judikatúru a súdnu prax. Skutočnosť, že nedošlo (resp. objektívne nemohlo dôjsť) k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok celého trestného stíhania. Zhrnúc uvedené súd konštatoval, že v danom prípade je splnená prvá základná podmienka pre záver o zodpovednosti štátu.

48. Podľa ust. § 17 ods. 1 citovaného zákona, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

49. Podľa ust. § 17 ods. 2 cit. zák. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

50. Podľa ust. § 17 ods. 3 citovaného zákona, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

51. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu, bola primerane odčinená. Ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané) a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných neprimeranou dĺžkou súdneho konania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia, najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú

ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva.

52. Je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby, najmä ak je obvinená zo závažného trestného činu, predstavuje závažný zásah od osobnostných práv fyzickej osoby chránených ustanovením § 11 Obč. zákonníka. Každé trestné stíhanie predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv vymenovaných v článku 10 Listiny základných práv a slobôd a to napriek tomu, že vo všeobecnosti platí, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred páchateľmi trestnej činnosti. Súdna judikatúra už viackrát vyslovila názor, že trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dôsledky pre osobný život a životný osud jednotlivca. Na tohto je okamihom zastavenia trestného stíhania resp. okamihom oslobodenia spod obžaloby síce potrebné pozerať ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie tak zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a rovnako ako porušenie práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je spôsobilé obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti osobnej cti a dobrej povesti tak, ako je garantované v čl. 10 Listiny.

53. Ľudská dôstojnosť predstavuje najvyššiu hodnotu v základoch celého právneho systému i ústavného poriadku a je možné ju preto považovať za konečný účel právneho poriadku. Tým sa stáva objektívnou ústavnou kategóriou a pôsobí vo vzťahu k ostatným inak nehierarchicky usporiadaným základným právam ako hodnota nadradená a s ohľadom na to je potrebné akýkoľvek zásah či zníženie ľudskej dôstojnosti vnímať ako zásah veľmi závažný a teda ťažko reparovateľný. Ľudská dôstojnosť je totiž hodnotou horizontálne neporovnateľnou s ostatnými ústavnými hodnotami či spoločenskými normami, je úplne nenahraditeľná iným statkom a tým menej hodnotou vyčísliteľnou v peniazoch.

54. V demokratickom a právnom štáte nemôže nastať situácia, kedy sa voči určitej osobe vedie viac ako štyri roky trestné stíhanie (aj v konaní pred súdom), kedy je takáto osoba vystavená neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní (ako osoba podozrivá, či obvinená a či následne obžalovaná z trestného činu), toto sa skončí zastavením trestného stíhania z dôvodu, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, pričom takejto osobe, napriek tomu, že bola po celú uvedenú dobu vystavená stresu, úzkosti a frustrácii, nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy.

55. Primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne a tým účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčísliť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia.

56. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru súd zisťoval dokazovaním a posúdil na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

57. Kritériá, na ktoré súd prihliadal pri určení výšky peňažnej náhrady, sú ustanovené v § 17 ods. 3 cit. zákona. Ide o normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie výšky náhrady. Súd tak prihliada najmä na dopad nezákonného rozhodnutia do osobnostnej sféry poškodeného, nepriaznivosť jeho vplyvu na povesť poškodeného, jeho doterajší spôsob života a podobne. Výpočet je demonštratívny a nevylučuje, aby sa prihliadlo aj na iné okolnosti, pokiaľ budú považované za porovnateľne závažné. Je potrebné brať do úvahy aj závažnosť sporu pre účastníka samotného, či išlo o záležitosti osobného stavu alebo rodinnoprávne, prípadne pracovnoprávne.

58. Vyhodnotením vykonaného dokazovania súd v predmetnej veci dospel k nespornému záveru, že v dôsledku trestného stíhania došlo k negatívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcu na ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti.

59. Zhrnúc vyššie uvedené, súd konštatoval, že v posudzovanej veci sa zníženie spoločenského postavenia žalobcu prejavilo navonok v pochybnostiach širokej verejnosti a kolegov v práci, susedov, priateľov a známych o jeho čestnosti a neúplatnosti, keďže títo uverili v údajné protispoločenské správanie žalobcu, že je skorumpovaný, vo vzniku spoločensky nepríjemných situácií v rodinnom i spoločenskom živote tým, že po dobu cca štyroch rokov bol vystavený z dôvodu vedenia trestného konania strachu, stresu, úzkosti, frustrácii, nervozite, nechuti do jedla, značným psychickým problémom. V dôsledku všetkých týchto negatívnych reakcií blízkeho či širšieho okolia sa žalobca ocitol v izolácii vo všetkých oblastiach života, žalobca nechodil von, s nikým sa nestýkal a aj ľudia sa stránili kontaktu s ním. Takýto dopad bol aj na členov jeho rodiny - manželku, syna, pretože ľudia sa nechceli stretávať s nimi všetkými ako s rodinou.

60. Súd prihliadol predovšetkým na to, že predmetná kauza zasiahla do mimoriadne citlivej oblasti života žalobcu - občianskej bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti, nakoľko bol v rozpore so skutočnosťou označený za páchateľa protiprávnej činnosti závažného charakteru, ktorá je všeobecne považovaná za protispoločenskú a nemorálnu a ako taká je spoločnosťou odsudzovaná. Problematika páchania trestnej činnosti spočívajúcej v zneužívania právomoci verejného činiteľa a skrátenia dane a poistného, je z dôvodu spoločenskej závažnosti podrobená mimoriadne negatívnemu a citlivému spoločenskému vnímaniu. V danom prípade je tento následok o to intenzívnejší, že žalobca žije v malej dedine, kde sa ľudia navzájom dobre poznajú, v prostredí, kde je nízka anonymita, čo znamená, že informácie o žalobcovi neostali len v obmedzenom okruhu rodiny, priateľov či na pracovisku žalobcu, ale osoba žalobcu sa stala objektom posudzovania v okruhu širokej verejnosti. Trestná vec žalobcu teda bola podrobená verejnej mienke a aj keď neskôr trestné stíhanie bolo zastavené, jeho meno ostalo poškvrnené a množstvo ľudí z rôznych oblastí života, či už verejného, pracovného alebo rodinného, s ním opätovne nenadviazalo priateľské kontakty, nestýkajú sa s ním.

61. Je nutné zotrvať na názore, že nemajetková ujma, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku trestného stíhania trvajúceho po dobu štyroch rokov a 4 mesiacov od vznesenia obvinenia do zastavenia trestného stíhania, mala vplyv a následky na jeho osobný, rodinný, profesijný život a tieto je možné odstrániť priznaním zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady za splnenia zákonných podmienok a kritérií.

62. Žalobca tvrdil, že významnou skutočnosťou, ktorá výrazne ovplyvnila následky súvisiace s trestným stíhaním, bola medializácia celého prípadu a že o trestnom stíhaní informovali médiá policajné zložky. Žalobca bol v médiách opísaný, že patrí medzi skorumpovaných colníkov, ktorí zneužili svoje postavenie a takto si nahonobili majetok. Svedkovia vypočutí v tomto konaní v podstate zhodne uviedli, že v dôsledku medializácie uvedeného prípadu, resp. v dôsledku šíriacich sa rečí o žalobcovi uverili, že tento sa trestnej činnosti skutočne dopustil, lebo išlo nielen o osobu žalobcu, ale o 14 osôb. Vo vzťahu k medializácii trestnej veci v masovokomunikačných prostriedkoch mal súd za to, že žalobca nepreukázal existenciu bezprostrednej a priamej príčinnej súvislosti s uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy v takom rozsahu, ako sa dožadoval resp. možno hovoriť len o nepriamej súvislosti. Ak mal žalobca za to, že médiá nesprávne, zavádzajúco či klamlivo informujú verejnosť, žalobca mal a mohol žalovať konkrétne médiá. Ak aj podkladom pre články v médiách boli vyjadrenia samotných orgánov činných v trestnom konaní, je potrebné poukázať na to, že tak ako sa konštatuje v uznesení o zastavení trestného stíhania zo dňa 9.5.2016, vznesenie obvinenia voči žalobcovi a začatie trestného stíhania bolo v tomto počiatočnom štádiu opodstatnené, čo preukazovali listinné dôkazy predložené Daňovým úradom Košice I. a Daňovým riaditeľstvom SR. Až následné začatie trestného stíhania ako aj vznesenie obvinenia boli podnetom na vydanie stanovísk a vyjadrení v tom čase Daňového riaditeľstva SR, následne Finančného riaditeľstva SR, keď bolo potrebné zosúladiť postup colných orgánov a vydať záväzný interný riadiaci akt. Preto dňa 10.4.20112 vstúpil do platnosti Rozkaz prezidenta Finančnej správy SR č. 101/2012 - Potvrdzovanie výstupu tovaru, kedy práve článok 19 tohto príkazu bol vlastne následkom práve trestného stíhania obvinených colníkov. Taktiež protokoly Daňového úradu Košice I., ktoré sa týkali konkrétne dotknutých spoločností a ktoré boli jedným z podnetom na začatie tohto trestného stíhania a následne vznesenia obvinenia, boli s nálezmi a konštatovaním, že uplatnené nadmerné odpočty u dotknutých spoločností sú neoprávnené a tieto im neboli priznané, v priebehu konania došlo k radikálnej zmene. Prispel k tomu rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.12.2013, sp. zn. 5Sfž/68/2012, ktorý zrušil dodatočné výmery Daňového úradu Košice I a vec vrátil Finančnému riaditeľstvu SR (č.l. 142-144). Práve preto je nutné poznamenať, že v tom čase i médiá informovali na základe nimi dostupných údajov, kde trestné stíhanie v tom čase bolo opodstatnené.

63. Súd neprihliadol ani na následky trestného stíhania vo sfére žalobcovho zdravotného stavu, nakoľko žalobca uvedenú skutočnosť v konaní iba tvrdil, ale nepreukázal žiadnymi lekárskymi správami. O ťažkostiach zdravotného charakteru vypovedala iba manželka v ponímaní, že žalobca mal vysoký krvný tlak, problémy so srdcom. K týmto tvrdeniam však v konaní neboli zo strany žalobcu produkované žiadne dôkazy napríklad v podobe lekárskych správ a teda súd musel konštatovať, že v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno a preto k jeho tvrdeniam o jeho zdravotných ťažkostiach (vysoký krvný tlak, problémy so srdcom prípadne psychické problémy) vzniknutých len a jedine z dôvodu trestného stíhania súd nemohol prihliadnuť, nakoľko uvedené ostalo len v rovine jeho tvrdení.

64. Súd vyhodnocoval aj výpovede svedkov jednotlivo aj vo vzájomnej súvislosti a skutočnosť, že všetci svedkovia - bývalí priatelia sa otočili žalobcovi chrbtom po prevalení danej kauzy a začatí trestného stíhania však svedčí len o tom, že tieto priateľstvá zrejme neboli až také hlboké a úprimné, ak ani priatelia žalobcu neuverili jemu samému a dokonca ani po zastavení trestného stíhania voči žalobcovi s ním opätovne nenadviazali priateľské kontakty.

65. Žalobca v konaní tvrdil, že obvinenie z dvojnásobného zločinu a prepustenie výkonu zo služobného pomeru príslušníka zle znášal. K tomu je nutné poznamenať, že žalobcom tvrdený nátlak nadriadených, aby odišiel z colnej správy dobrovoľne sám s tým, že dostane odstupné, pretože nemá šancu na žiaden ďalší kariérny postup, nebol preukázaný. O tom, že trestne stíhaní colníci nie sú odporúčaní na odborný kurz resp. školenia síce vypovedal svedok Ing. Takács, ale tento uvádzal, že takto sa postupuje v prípade trestne stíhaných colníkov. Avšak na žalobcu po zastavení trestného stíhania je nutné pozerať ako nie na trestne stíhanú osobu, ale osobu tzv. s čistým štítom. Súd konštatuje, že v konaní nebola preukázaná skutočnosť, že v prípade zastavenia trestného stíhania žalobcu, by tento aj následne nemohol postupovať v kariérnom rebríčku o to viac, že takéto konštatovanie by bolo len obyčajnou hypotézou, nakoľko žalobca bol na vlastnú žiadosť uvoľnený zo služobného pomeru v štátnej službe a teda tu nie je na mieste akákoľvek úvaha, ako by sa bolo bývalo postupovalo voči nemu následne po skončení trestného stíhania.

66. Žalobca ďalej uvádzal, že po prepustení zo služobného pomeru stratil pravidelný mesačný príjem ako aj ďalšie sociálne výhody spojené s výkonom funkcie colníka. Súd na uvedené pri rozhodovaní o nároku na nemajetkovú ujmu nemohol prihliadať, pretože uvedené skutočnosti by zakladali jedine nárok žalobcu na skutočnú škodu, prípadne ušlý zisk podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., keďže náhrada nemajetkovej ujmy sleduje odškodnenie morálnej ujmy vzniknutej v dôsledku porušenia práva na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. V tomuto si prvoinštatnčný súd osvojil názor vyplývajúci napríklad aj z rozhodnutia KS v Košiciach v podobnej veci sp. zn. 3Co/142/2016.

67. Príčinná súvislosť je v aplikačnej praxi a právnej teórii pojmovo označovaná rôzne a to ako kauzálna súvislosť, súvislosť príčinná a následku kauzálny nexus. Ide o objektívnu kategóriu vyjadrujúcu vzájomnú súvislosť medzi konaním (alebo javom) a účinkami konania, teda o stav, pri ktorom konaní vyvoláva určité účinky. Ak ide o náhradu škody vyžaduje sa existencia príčinnej súvislosti medzi konaním škodcu vyvolávajúce následok v podobe škody. Vyžaduje sa teda príčinná súvislosť medzi konaním škodcu a škodou. V prípade zodpovednosti za škodu, ktorej predpokladom je protiprávne konanie nestačí, že je daná príčinná súvislosť konania škodcu a škody, ale vyžaduje sa príčinná súvislosť protiprávneho konania a škody (následku). Nestačí preto, ak je daná príčinná súvislosť konania škodcu a škody a konanie škodcu nebolo protiprávne. Ešte zložitejšia situácia pre posúdenie príčinnej súvislosti nastáva v prípade, ak dochádza k reťazeniu súvislosti. Preto nestačí všeobecná úvaha o možných následkoch konania škodcu, teda iba možnosť existencie príčinnej súvislosti medzi konaním a škodou, ale vyžaduje sa jej nepochybná existencia. Vyžaduje sa, aby išlo o príčinu podstatnú, bez ktorej by ku škode nedošlo. Ak je však viac príčin, ktoré pôsobia súbežne alebo následne, je pre existenciu príčinnej súvislosti nevyhnutné, aby reťazec postupne nastupujúcich príčin a následkov bol vo vzťahu k vzniku škody natoľko prepojený, že už spôsobenie prvotnej príčiny možno dôvodne vyvodzovať vecnú súvislosť so vznikom škodlivého následku (rozhodnutia vo veci sp.zn. 25Cdo 1462/2003, 25Cdo 818/2005, 25Cdo 2706/2012, R 54/2003 NS ČR, 6Mcdo 7/2013 NS SR).

68. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie alebo opomenutie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by nebola daná. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť

je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy obvyklého chodu veci a skúsenosti adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala (rozhodnutie NS ČR 28Cdo 4808/2010).

69. Príčinou škody môže byť len tá okolnosť, bez existencie ktorej by škodný následok nevznikol. Pri tom nemusí isť o príčinu jedinú, ale stačí ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide a to o príčinu dôležitú, podstatnú a značnú. Tento záver sa uplatní ako u zodpovednosti subjektívnej, kde príčinou vzniku škody je porušovanie, tak pri zodpovednosti objektívnej, kde príčinou vzniku škody je kvalifikovaná škodová udalosť (rozhodnutie NS ČR 25Cdo 1619/2012).

70. K prerušeniu príčinnej súvislosti dochádza, ak nová okolnosť spôsobila ako výlučná a samostatná príčina, ktorá vyvolala vznik škody bez ohľadu na pôvodnú škodnú udalosť. Ak zostala pôvodná škodová udalosť tou skutočnosťou, bez ktorej by k následku nedošlo, príčinná súvislosť sa neprerušuje (rozhodnutie NS ČR 25Cdo 4841/2009, R 54/2013).

71. Súd je toho názoru, že všetky vyššie uvedené následky okrem následkov v podobe straty príjmu, t.j. škody na zárobku, sociálnych benefitov titulom prepustenia zo služobného pomeru, predstavujúce nemajetkovú ujmu, sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Vzťah medzi príčinou (nezákonným rozhodnutím) a následkami je tu daný.

72. Čo sa týka príčinnej súvislosti medzi vznesením obvinenia a škodou na strate príjmu a sociálnych výhod súd k tomuto uvádza, že rozhodnutie o uvoľnení zo služobného pomeru nebolo označené ako nezákonné rozhodnutie, ale len ako ďalší dôvod nemajetkovej ujmy žalobcu, ktorý nadväzuje na uznesenie o vznesení obvinenia. k tomuto je potrebné uviesť, že pri posudzovaní následkov nezákonného rozhodnutia a trestného stíhania a teda škody v podobe straty príjmu či benefitov nevyhodnotil v prospech žalobcu, nakoľko uvedené si mal žalobca uplatniť v rámci iných právnych inštitútov (napr. ušlý zisk a podobne) a to iba za preukázania príčinnej súvislosti, ktorá konkrétne v prípade žalobcu absentuje, pretože žalobca bol uvoľnený zo služobného pomeru na vlastnú žiadosť a nie prepustený na základe rozhodnutia nadriadených.

73. Ohľadom výšky nemajetkovej ujmy, je potrebné uviesť, že náhrada nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku vedenia trestného konania v zásade vylúčená. Čo znamená, že je možná iba výnimočne, tak ako to má na mysli § 17 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. V záujme fungovania spoločnosti je trestné stíhanie vedené v medziach zákona nevyhnutnou súčasťou výkonu verejných právomocí a od každého jednotlivca je dôvodné vyžadovať, aby sa mu v prípade odôvodnenej potreby podrobil. I keď je miera vnímania negatívneho dopadu trestného stíhania vecou vysoko individuálnou, tieto subjektívne rozdiely nezakladajú výnimočnosť odôvodňujúcu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ako bolo uvedené, trestné stíhanie začaté a vedené v súlade so zákonom, a to i keď nevedie k odsúdeniu, je povinný strpieť každý. Nemožno preto v prípade, že neskončí odsúdením, priznať nemajetkovú ujmu v peniazoch len pre rozdiel v subjektívnom prežívaní trestného stíhania. Mimoriadny význam má v tomto smere prezumpcia neviny a najmä jej náležité vnímanie; významne obmedzuje negatívny dopad samotného trestného stíhania na povesť a vnímanie stíhanej osoby jej okolím. Ak je napriek tomu obvinený vnímaný okolím negatívne len pre prebiehajúce trestné stíhanie, je to významnou mierou chybou tohto okolia, ktorému nie je princíp prezumpcie neviny dostatočne vlastný, čo sa odzrkadlilo vo výpovediach samotných svedkov. Náhrady nemajetkovej ujmy priznávané „len pre stíhanie nevedúce k odsúdeniu“, pritom osvojovaní si správneho vnímania prezumpcie neviny v spoločnosti sťažujú. S priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa totiž logicky vyjadruje významná ujma, čo samotné vedenie zákonného trestného stíhania byť nemôže pre svoju nevyhnutnosť pre fungovanie spoločnosti. Výnimočnosť prípadu odôvodňujúca priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch preto môže spočívať iba v okolnostiach trestného stíhania.

74. V prejednávanom prípade vyskytujúcou výnimočnou okolnosťou bola dĺžka trvania trestného stíhania a s tým spojené vystavenie stíhanej osoby prirodzeným negatívnym dopadom trestného stíhania. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla a aspoň týmto spôsobom prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. Súd má zato, že žalobca preukázal zásah a nepriaznivý dopad v súvislosti s trestným stíhaním v jeho osobnom, súkromnom a rodinnom živote, súd však prihliadal aj na to, že žalobca v priebehu konania vo všeobecnosti poukazoval

na dĺžku trestného konania bez bližšieho zdôvodnenia, či konkretizácie obdobia, v ktorom mali byť vytýkané napr. prieťahy a podobe. Súd má za to, že v civilnom konaní nie je oprávnený preskúmavať postup orgánov činných v trestnom konaní z hľadiska účelnosti, rýchlosti a dôvodnosti vykonávaných úkonov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 31.10. 2005 sp. zn. 30 Cdo 57/2005, uznesenie Ústavného súdu ČR z 2.2.2004 sp. zn. II ÚS 299/03) a preto ani nemá oprávnenie vyjadrovať sa k hodnoteniu postupu orgánov činných v trestnom konaní z dôvodu, že tieto nekonali s dostatočným urýchlením, čím vznikli prípadne neodôvodnené prieťahy. Žalobca v konaní dostatočne nepreukázal, že práve táto okolnosť, t.j. prípadná existencia prieťahov v trestnom konaní mala za následok vznik nemajetkovej ujmy, že neprimeranú dĺžku trestného konania a jeho priebehu namietal, na prieťahy sa sťažoval, resp. vykonával v tejto súvislosti iné potrebné aktivity. Súd dodáva, že zákonným kritériom pre priznanie nemajetkovej ujmy je konštatovanie, že samotné konštatovanie tejto skutočnosti nie je dostatočným zadosťučinením pre poškodeného a zásah je takej intenzity, že poškodenému prináleží náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej vznik musí preukázať poškodený, teda žalobca. Nemajetková ujma má byť určitou náhradou za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére dotknutej osoby - žalobcu. Je podstatné, v akom rozsahu bola znížená česť, dôstojnosť a postavenie fyzickej osobe práve v súvislosti s vedením trestného stíhania. V prejednávanej veci žalobca neoznačil a nepreukázal existenciu následkov takej intenzity, ktorá by zakladala jeho právo na priznanie peňažnej náhrady takto ním vymedzenej nemajetkovej ujmy v sume 70.000 EUR, keď satisfakcia v peniazoch má byť znakom a prostriedkom nápravy.

75. Okresný súd neaplikoval ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom v čase rozhodovania súdu. V prejednávanom spore súd použil citované ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom ku dňu vydania označeného nezákonného rozhodnutia, t.j. ku dňu 17.1.2012, aj keď v súčasnej dobe platný zákon č. 514/2003 Z.z. obmedzuje výšku náhrady nemajetkovej ujmy, tak, že nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi, v čase zásahu do osobnostných práv žalobcu horná hranica náhrady nemajetkovej ujmy určená nebola, ale bola ponechaná na úvahe súdu. Určenie výšky nemajetkovej ujmy úvahou súdu však nie je neobmedzené, lebo úvaha súdu musí mať vždy podklad v zistení skutočností, ktoré by umožnili určité kvantitatívne posúdenie základných súvislostí.

76. Aj keď súd nebol viazaný ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, pri priznaní nemajetkovej ujmy, vzhľadom na toho času ustálenú súdnu prax, bolo naviac potrebné prihliadať aj na výšku odškodnenia poskytovanú na základe iných hmotnoprávnych predpisov. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Úvaha však nemôže byť svojvoľná a nepreskúmateľná. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne (pozri R 21/1995, uznesenie NS SR z 12.12.2012 sp, zn. 7Cdo/145/2011).

77. Výška nemajetkovej ujmy by mala korešpondovať so životnou úrovňou obyvateľstva ako aj s čiastkami, ktoré sú v tom ktorom štáte vyplácané ako odškodnenie z titulu rôznej ujmy (názor vyslovený Európskym súdom pre ľudské práva). V danom prípade žalobca poukázal na viaceré prípady právoplatne skončených vecí, kedy z dôvodu nezákonného trestného stíhania bola poškodeným priznaná nemajetková ujma, a to najmä rozsudky týkajúce sa iných osôb ako napr. JUDr. Q. B., JUDr. Q. K., JUDr. M. S., JUDr. K. F., JUDr. C.P..

78. Ohľadom výšky nemajetkovej ujmy, súd považuje za potrebné uviesť, že i keď toto zadosťučinenie v peniazoch je predmetom úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca premrštené sumy, ktoré by v konečnom dôsledku viedli k bezdôvodnému obohacovaniu a ktoré by sa v porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach, napríklad ujmy na zdraví či dokonca na živote, bagatelizovať (rozhodnutie NS SR z 27.4.2006 sp. zn. 4Cdo 171/2005).

79. Najvyšší súd SR v uznesení z 24.7.2018 sp. zn. 3Cdo 19/2018 dospel (medziiným) k záveru, že všeobecný súd je povinný určiť primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným

rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESĽP. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP.

80. Podľa názoru ESĽP náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESĽP tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko, Steel Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESĽP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicacáo Social S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných trestných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

81. Súd porovnal prípad žalobcu s inými prípadmi, kedy nevychádzal iba z rozhodnutí označených žalobcom, ale aj iných prípadov a to napr. rozsudok Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 21.1.2016 sp. zn. 16C/219/2014, ktorým bola žalovaná (SR) zaviazaná zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.420,- €, s tým, že ako nezákonné rozhodnutie bolo označené uznesenie o vzatí do väzby, v ktorej pobudol žalobca po dobu cca 1 roka, pričom samotné trestné stíhanie bolo vedené až po dobu cca 9 rokov. Ďalej rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.6.2017 sp. zn. 3Co/266/2015, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola žalovanej (SR) uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi (bývalému prokurátorovi) náhradu nemajetkovej ujmy 33.193,91 € s tým, že ako nezákonné rozhodnutie bolo označené uznesenie o vzatí do väzby, v ktorej pobudol žalobca po dobu cca 4 mesiacov, pričom samotné trestné stíhanie bolo vedené až po dobu cca 7 rokov, zároveň žalobca v konaní preukázal zdravotné ťažkosti psychického charakteru, t.j. 6 rokov navštevoval psychiatra a bral lieky. Aj v neposlednom rade rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 4.4.2017 sp. zn. 5Co 401/2016 ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola žalovanej (SR) uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 19.000 € s tým, že ako nezákonné rozhodnutie bolo označené uznesenie o vznesení obvinenia, pričom samotné trestné stíhanie bolo vedené po dobu cca 3 rokov.

82. Súd zhrnúc vykonané dokazovanie, posúdil nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy a dospel k záveru, že výška peňažného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcovi vo výške 13.000 EUR je primeraná a to najmä s poukazom na odôvodnenie vo vyššie uvedených odsekoch tohto rozsudku, zodpovedá zákonným kritériám podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a nepochybne odzrkadľuje aj najnovší vývoj súčasnej judikatúry. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

83. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

84. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (v znení do 31.1.2013), výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky2) platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

85. Žalobca si uplatnil aj príslušenstvo predstavujúce úrok z omeškania vo výške 8% ročne zo sumy nemajetkovej ujmy 70.000,- € od 19.6.2017 do zaplatenia. Súd posudzoval požadovanú sadzbu úroku z omeškania a mal za to, že táto je správne uplatnená, nakoľko ku dňu 19.6.2017 bola sadzba Európskej centrálnej banky 0% čo za použitia § 3 nariadenia vlády č. 87/19995 Z.z. predstavuje potom iba 8% ročne. Súd uvedené priznal od dátumu doručenia odmietnutisa

86. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti s poukazom na citované zákonné ustanovenia súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

87. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

88. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

89. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

90. Teória hovorí, že pri priznávaní náhrady trov konania je na prvom mieste zásadu úspechu, ktorú je potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závislé od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Na druhej strane niekedy strany zámerne výšku sporu nadhodnotia, aby napr. odmena advokáta bola čo najvyššia a podobne. Ako prevencia proti uvedenému je potom vhodným riešením rozhodnutie súdu, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech o veci“ (§ 255 CSP).

91. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy 13.000,- €, pričom o konkrétnej výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd v troch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 359 Civilného sporového poriadku odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 a ods. 2 Civilného sporového poriadku) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný nesplní povinnosť uloženú týmto rozhodnutím, môže oprávnený podať návrh na výkon rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti).